

Табела 5.2. Спецификација предмета *Основи староиндијског језика*

Студијски програм: МАС класичних наука
Назив предмета: <i>Основи староиндијског језика</i>
Наставник/наставници: проф. др Александар Лома, доц. др др Орсат Лигорио
Статус предмета: изборан
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема.
Циљ предмета Савладавање основне граматике класичног санскрита; оспособљавање за самостално читање лакших текстова на санскриту.
Исход предмета Стицање основне спреме за бављење индоевропском компаративном лингвистиком.
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> 1. Увод у индологију. »Откриће« санскрита. Санскрит у оквиру индоевропске породице језика. Индоиранска грана. Индоаријски и ирански језици. Индоевропска праотаџбина. Миграције и долазак у Индију. Неиндоевропски језици Индије. Ведски санскрит и класични санскрит. Пракрити. Данашњи индоаријски језици. Кратки преглед индијске књижевности (ведска, епска, класична). — 2. Увод у фонологију и фонетику класичног санскрита. Изговор. Историја фонолошког система. Увод у акцентуацију класичног санскрита. Правила акцентуације. Ведска и санскритска акцентуација. Историја акцентуације. — 3. Деванагари. Историја писма. Деванагари и брахми. Први споменици на деванагарију. Знакови и њихова транскрипција. Знакови за вокале (на почетку речи) и консонанте; знакови интерпункција и други знакови (<i>аваграха</i>); знакови за бројеве. Знакови за вокале (у средини и на крају речи) и консонантске групе (тзв. лигатуре); знакови за тзв. секундарне гласове (<i>анусвара</i>, <i>анунасика</i>). — 4. Превој. Механизам ове појаве у праиндоевропском. Превој у санскриту. Степени превоја: празнина, пунина (<i>суна</i>), дуљина (<i>врдхи</i>). Сандхи. Екстерни и интерни сандхи. Различити случајеви вокалске кразе. Различити консонантски случајеви. <i>Висарга</i> у сандхију. Закони тзв. церебрализације. — 5. Увод у морфологију. Врсте речи у санскриту. Категорије променљивих речи. Именске категорије. Деклинација. Дуал у индоевропском и индоиранском. Употреба падежа у санскриту. Апсолутни локатив. Типови именских основа. Глаголске категорије. Конјугација. Образовање презентске основе. (Подела на тзв. глаголске разреде.) Главне значајке тематских (I, IV, VI) и атематских разреда (II, III, V, VII, VIII, IX). Аугмент (и инјунктив) у индоиранском и индоевропском. Редупликација. Промена <i>a</i>-основа мушког и средњег рода: облици и историја. Придеви <i>a</i>-основа мушког и средњег рода. Презенат глагола <i>as-</i> »бити«: облици и историја. — 6. Промена <i>ā</i>-основа: облици и историја. Придеви <i>ā</i>-основа. Индикатив презенте активног и медијалног глагола I разреда: облици и историја. Промена <i>i</i>-основа мушког, женског и средњег рода: облици и историја. Придеви <i>i</i>-основа. Оптатив презенте активног и медијалног глагола I разреда: облици и историја. — 7. Промена <i>u</i>-основа мушког, женског и средњег рода: облици и историја. Промена једносложних и вишесложних <i>ṛ</i>- и <i>ī</i>-основа: облици и историја. (Тзв. типови <i>vrkī-</i> и <i>devī-</i>.) Имперфекат активног глагола I разреда: облици и историја. — 8. Промена <i>r</i>-основа: облици и историја. Промена <i>S</i>-основа: облици историја. (Случајеви са једном основом, укључујући <i>s</i>-основе.) Придеви <i>S</i>-основа са једном основом. — 9. Промена <i>S</i>-основа: облици и историја. (Случајеви са више основа, тј. са 2 и 3 основе, укључујући <i>n-</i> и <i>in</i>-основе.) Придеви <i>S</i>-основа са више основа, укључујући <i>nt-</i>, <i>in-</i>, <i>tan-</i>, <i>van</i>-основе. Партицип презенте активног. Увод у деривацију. Номинална деривација. Личне и показане замјенице: облици и историја. Компарација придева: облици и историја. — 10. Увод у композицију. Номинална композиција. Различити типови композита у санскриту (<i>кармадхараја</i>, <i>татпуруша</i>, <i>бахуврихи</i>, <i>двандва</i>, <i>авјајибхава</i>). Упитна и релативна заменица: облици и историја. Бројеви: облици и историја. Презенат I, IV и VI глаголског разреда: творба основе, облици и историја. Неправилне основе ових разреда. — 11. Презенат II разреда: творба основе, облици и историја. Неправилни глаголи II разреда. Презенат III, V, VII, VIII, IX разреда: творба основе, облици и историја. — 12. Преглед осталих глаголских времена: футур, перфекат, аорист. Типови аориста. Историја одабраних облика. Творба пасива и каузатива. Инфинитиви и неки партиципи. <i>Практична настава.</i> Читање прилагођених и изворних текстова на санскриту.
Литература Grassmann, H. <i>Wörterbuch zum Rigveda</i>. Leipzig: Brockhaus, 1873. — Lanman, Ch. R. <i>A Sanskrit Reader</i>. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1963. — Ligorio, O. <i>Osnovi staroindijskog jezika : Zbirka vježbi</i>. Beograd: 2018. (Skripta.) — Lubotsky, Alexander. <i>A Ṛgvedic Word Concordance</i>. New Haven: American Oriental Society, 1997. — Macdonell, A. <i>Vedic Grammar</i>. Strassburg: Trübner, 1910. — Macdonell, A. <i>A Vedic Grammar</i>

for Students. Oxford: University Press, 1916. — Macdonell, A. *A Sanskrit Grammar for Students*. Oxford: University Press, 1927. — Majrhofer, M. *Sanskritska gramatika : Sa poredbenim objašnjenjima*. Sremski Karlovci — Novi Sad: Z. Stojanović, 2002. (Prev. A. Loma.) — Mayrhofer, M. *Etymologisches Wörterbuch des Altindiarischen*. Bd. I–III. Heidelberg: Winter, 1986–2001. — Monier-Williams, M. *A Sanskrit-English dictionary : Etymologically and philologically arranged with special reference to Cognate Indo-European languages*. Oxford: Clarendon, 1899. — Renou, L. *Grammaire de la langue védique*. Paris — Lyon: IAC, 1952. — Repanšek, L. *Berilo vedske proze : Vedic prose reader*. Ljubljana: Znanstvena založba filozofske fakultete, 2017. — Stenzler, A. F. *Elementarbuch der Sanskrit-Sprache*. Giessen: A. Topelmann, 1915. — Thumb, A. *Handbuch des Sanskrit : eine Einführung in das sprachwissenschaftliche Studium des Altindischen*. Bd. I–II. Heidelberg: Carl Winter's Universitäts-buchhandlung, 1905. — Wackernagel, J., A. Debrunner. *Altindische Grammatik*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1896–. — Whitney, W. D. *A Sanskrit Grammar : Including Both the Classical Language, and the Older Dialects, of Veda and Brahmana*. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1896. — Whitney, W. D. *The Roots, Verb Forms, and Primary Derivatives of the Sanskrit Language*. Leipzig : Breitkopf and Härtel, 1885.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе предавања и вежбе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	
практична настава		усмени испт	70
колоквијум-и			
семинар-и			